

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.227/2016/7/I.szám

Az ítéltábla dr. Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Kugler Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r. és II.r. alperes** ellen tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2016. október 20. napján kelt 1.P.21.407/2015/13. sorszám alatti ítéletével szemben az I.r.alperes 14. sorszám alatti fellebbezése folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit megváltoztatja és a keresetet e tekintetben elutasítja.

Köteles megfizetni a felperes az I.r. alperesnek 15 napon belül 70.000,- (Hetvenezer) Ft első- és másodfokú perköltséget, viselje továbbá a másodfokú eljárásban felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperes mint adós, a II.r. alperes mint adóstárs és az I.r. alperes mint hitelező 2008. augusztus 14-én kölcsönszerződést kötöttek CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel, 6 hónap periódussal, türelmi idővel, amelynek alapján a felperes 83.994 CHF összegű kölcsön nyújtását vállalta 300 hónap futamidőre 96 hónapos türelmi idővel. A kölcsön után járó éves ügyleti kamat 6,59 % volt, az adós a folyósított kölcsönösszeg után 1,5 % mértékű folyósítási jutalékot volt köteles fizetni, a THM mértéke 7,32 % volt. A felek a szerződésüket az I.r. alperes által használt általános szerződési feltételek felhasználásával kötötték meg. A szerződés I.4. pontja is általános szerződési feltételként vált a szerződés részévé, amely azt a kikötést tartalmazta: a felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak. A felek/adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönben fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a

fünt hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a bank felkérésére az adósok banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és a nyilvántartásba való betekintéssel közjegyzői tanúsványba foglaltan tanúsvítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják." A szerződés II.2. pontjában a felek a kölcsön további folyósításának további - a zálogul lekötött ingatlanfedezet vagyonbiztosításával kapcsolatos - feltételét rögzítették.

A felek a kölcsön és járulékal megfizetésének biztosítására jelzálogjogot alapítottak a II.r. alperes tulajdonában álló ... helyrajzi szám alatti ingatlanra, mely megállapodásukat 2008. augusztus 14-én foglalták jelzálogszerződésbe. A szerződés rögzítette, hogy az I.r. alperes a jelzálogjog alapján a zálogtárgyból más követeléseket megelőzően kielégítést kereshet, amennyiben a kölcsönszerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségét az adós nem teljesíti.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés I.4. pontjában, illetve II.2. pontjában írt általános szerződési feltételként a szerződés részévé vált kikötés tisztességtelensége miatt érvénytelen. A I.4. pontban írtak kapcsán arra hivatkozott, hogy ez a kikötés megfordítja a bizonyítási terhet akkor, ha a szerződéskötést követően esetleg a felperes nem ért egyet a bank tartozás-nyilvántartásával. A szerződés ezen rendelkezésével a felperes lemondott arról a lehetőségről, hogy vita esetén kétségbe vonja az I.r. alperes által meghatározott tartozás összegét és az I.r. alperes jogosult a perbeli kikötés, valamint saját nyilvántartásai révén meghatározni a követelése összegét és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni. Ezt a közokiratot végrehajtási záradékkal kell ellátni, ami azzal a következménnyel jár, hogy a felperes az ily módon ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetni, illetve korlátozni csak akkor tudja, ha az I.r. alperessel szemben indított perben bizonyítja, hogy az I.r. alperes követelése részben vagy egészben megszűnt. Ez a kikötés lényegében arra jogosítja fel az I.r. alperest, hogy kizárólag a saját nyilvántartása alapján állapítsa meg, hogy a felperes teljesítését szerződésszerűnek fogadja el. Mindezek miatt ez a kikötés a 18/1999. Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés d/ és j/ pontjába ütközik.

Az I.r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A szerződés I.4. pontjában írtak kapcsán kifejtette, hogy a bank rendelkezik azokkal az erőforrásokkal, hogy a kölcsön folyósítására és törlesztésére vonatkozó adatokat megfelelően kezelni tudja, amelyek szabályait a pénzforgalmi és hitelintézeti törvény kógens rendelkezései tartalmazzák, az átlagos fogyasztótól nyilván nem várható el, hogy a kölcsön törlesztésére vonatkozó adatokat folyamatosan napra készen vezesse. A banknak érdekében áll, hogy a folyósított kölcsönre vonatkozó adatokat nyilvántartsa, a fennálló tartozás összegét folyamatosan nyomon kövesse, mert ez szükséges a kölcsönszerződésből eredő igényeinek érvényesítéséhez. A bankszámlakivonatokat havonta a kölcsönre vonatkozó adatokat évente rendszeresen megküldi az ügyfélnek, akinek így lehetősége van arra, hogy azokat folyamatosan figyelemmel kísérje és egyet nem értés esetén kifogással vagy panasszal éljen vele szemben. Hivatkozott arra is, hogy a jogszabály lehetővé teszi, hogy az ügyfél közokiratba foglalt ténytanúsvánnyal szemben is ellenbizonyítással, a bank által közölt adatokkal szemben kifogással vagy panasszal éljen. Vitatta, hogy ez a szerződéses kikötés a szerződés I.r. alperes általi kizárólagos értelmezésére, illetve az adós teljesítése szerződésszerűségének megállapítására vonatkozna.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes mint adós és II.r. alperes mint adóstárs és az I.r. alperes között 2008. augusztus 14-én megkötött kölcsönszerződésnek az általános szerződési feltételként részévé vált I.4. pontjában írt kikötése érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg felperesnek 18.000 Ft perköltséget, II.r. alperest ezen rendelkezések túrésára kötelezte.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben, a kölcsönszerződés I.4. pontjában foglalt közvetlen végrehajthatósággal kapcsolatos kikötés vonatkozásában találta megalapozottnak. A jogvita elbírálása során a szerződéskötés időpontjára tekintettel a régi Ptk. (1959. évi IV. tv.) törvénynek a szerződés létrejöttére (Ptk. 205.§ (1) és (2) bekezdés), az általános szerződési feltételre (Ptk. 205/A.§ (1) bekezdés) és a tisztességtelen általános szerződési feltételre (Ptk. 209.§ (1)-(3) bekezdés) vonatkozó rendelkezéseit tekintette irányadónak annak megállapítása mellett, hogy a felek között létrejött szerződés a Ptk. 685.§ d/ pontja, e/ pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül. Álláspontja szerint a szerződés I.4. pontjában írt kikötés amely kizárólag a bank nyilvántartásait, számláit, bizonylatait tekintette irányadónak és elfogadtatta az ügyféllel azt, hogy a bank által ez alapján kimunkált és meghatározott tartozás szolgáljon olyan közokirat alapjául, amelynek felhasználásával végrehajtási eljárás kezdeményezhető, magában foglalja azt is, hogy annak megállapítására, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített, kizárólag az I.r. alperes jogosult, mégpedig kizárólag a saját nyilvántartásai, könyvei alapján. Az I.r. alperes helytálló hivatkozásának tekintette, hogy ezen közokirattal szemben van helye ellenbizonyításnak azzal, hogy ez a bizonyítási teher abban az esetben is a fogyasztót terheli, amikor az adós tartozása miatt annak megfizetése iránt terjeszt elő keresetet a bank. Egy ilyen perben a közokirat hiányában ugyanis a bank lenne köteles bizonyítani a követelése fennállását és összegét. A szerződés sérelmezett rendelkezése alapján elkészülő közjegyzői okirat azonban e teher alól mentesíti és a fogyasztóra terheli a bizonyítási kötelezettséget. A sérelmezett kikötéssel a felperes nem pusztán a tartozása tanúsításának formáját ismerte el, hanem a közjegyzői tanúsítvány a tartozás mindenkor összegének a közokirat tanúsításaként fogadta el, annak veti alá magát, hogy a tartozás mértékét a bank közlése alapján tanúsítsa a közjegyző. A kikötés valódi következménye az, hogy a hitelező dönt az adós szerződésszerű teljesítéséről, egyben a bizonyítási terhet a Pp. közokiratra vonatkozó rendelkezései alapján a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Mindezek miatt a szerződés I.4. pontjában írt kikötés a 18/1999. (II.5.) kormányrendelet 1.§ (1) bekezdés d/ és j/ pontjaiba ütközik és mint tisztességtelen általános szerződésfeltétel érvénytelen. A bíróság a felek azonos arányú pernyertességét megállapítva a részleges pernyertesség szabályai szerint döntött a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, amelyben annak részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását és a felperes első-, másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint a kölcsönszerződés I.4. pontjának vitatott kikötése a fogyasztóra hátrányos eltérést nem jelent a végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló közvetlen bírósági végrehajtás jogszabályi előírásaihoz képest, a kikötés valójában ezen szabályok szerződésbe való átültetésére irányul. A kikötés a Vht. (1994. évi LIII. tv.) korábban hatályos 21.§ (1) és (2) bekezdéseivel, illetve a jelenleg hatályos Vht. 23/C.§ (1) és (2) bekezdésével, valamint a Közjegyzői Törvény (Kjtv. 1991. évi XLI. tv.) 111-112.§-aiban foglaltakkal és a Pp. közokiratra vonatkozó előírásaival összhangban álló rendelkezéseket tartalmaz, így a Ptk. 209.§ (6) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelennek. A vitatott kikötés a bank mint hitelező jogszabályban biztosított jogosultságát rögzíti akként, hogy a bank által vezetett nyilvántartások tartalmát a közjegyző megállapítsa és ténytanúsítványban rögzítse. A közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány a Kjtv. 112.§ (2) bekezdése szerint közokirat, amelyhez a Pp. 195.§ (1) bekezdésében meghatározott bizonyítóerő fűződik, azaz teljesen bizonyítja az okiratban tanúsított adatok és tények valóságát. Ellenbizonyításnak a közokirattal szemben is helye van, így az abban foglalt tartalommal szemben a bizonyítás eleve az azt vitató ügyfelet terheli. A támadott kikötés nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a ténytanúsítványban foglaltakat az ügyfél utóbb ne vitathatná. A végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló közvetlen bírósági végrehajtás éppen abban különbözik a végrehajtási lappal megindított végrehajtástól, hogy ha az adós a végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló követelést alaptalannak tartja, széleskörű végrehajtás megszüntetési pert indíthat,

amelyben minden vitás kérdést felvethet, így a követelés jogalapját is vitathatja. A végrehajtási megszüntetési (korlátozási) perben egyébként is az ügyfelet terhelné a banki nyilvántartással szemben annak bizonyítása, hogy az abban rögzítettekkel szemben más összeget teljesített. Ezért a vitatott kikötés nem fordítja meg a bizonyítási terhet és tekinthető a bank részére biztosított olyan korlátlan felhatalmazásnak, amely az ügyfél által a továbbiaknak nem kifogásolható módon tartalmazza a végrehajtandó tartozás összegét. A vitatott kikötés nem jelent semmilyen hátrányos eltérést az ügyfélre nézve a közvetlen bírósági végrehajtásra vonatkozó jogszabályi előírásokhoz képest, semmilyen többletjogosultságot nem eredményez a bank számára, nem csorbítja az ügyfél szerződésből eredő jogait és igényérvényesítési lehetőségeit, így nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet hivatkozott pontjaiba.

Hangsúlyozta, hogy a jogszabályi előírásokon, valamint a magyar jog által az ügyfél számára biztosított speciális jogorvoslati eszközökön túlmenően az adó szerződéses rendelkezés több szempontból is indokolt, mert a bank rendelkezik azokkal az erőforrásokkal (személyi állománnyal és infrastruktúrával), hogy a kölcsön folyósítására és törlesztésére vonatkozó adatokat megfelelően kezelni tudja. Ennek szabályait a pénzforgalmi és hitelintézeti törvény kógens előírásai tartalmazzák, amelynek betartását a ... Bank folyamatosan ellenőrzi. Elsősorban a banknak áll érdekében, hogy a folyósított kölcsönre vonatkozó adatokat nyilvántartsa, a fennálló tartozás összegét folyamatosan nyomon kövesse, mert ez elengedhetetlenül szükséges a kölcsönszerződésből eredő igényeinek az érvényesítéséhez. Az ügyfél tartozásának nyilvántartása és aktualizálása a bank kötelezettsége, elmulasztása kógens jogszabály előírások megsértését jelenti. Ismételten előadta, hogy a bank a bankszámlakivonatokat havonta, a kölcsönre vonatkozó adatokat évente rendszeresen megküldi az ügyfélnek, akinek így lehetősége van arra, hogy azokat folyamatosan figyelemmel kísérje és amennyiben azokkal nem ért egyet, úgy kifogással vagy panasszal éljen. Annak elutasítása esetén az ügyfél a fogyasztóvédelmi vagy bírósági eljárást kezdeményezhet a vonatkozó jogszabályi előírások szerint. Fellebbezése indokainak alátámasztásaként a kölcsönszerződés általa is elfogadott jogi megítélését illetően hivatkozott a Fővárosi Törvényszék és a Budai Központi Kerületi Bíróság határozataiban kifejtett megállapításokra. Álláspontjának további igazolásaként hivatkozott a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII.30.) Korm. rendelet 115.§ (1) bekezdés c/ pontjában foglalt kógens jogszabályi rendelkezésre, valamint az ezzel kapcsolatos a PSZÁF által korábban kiadott Bázis II. Validációs Kézikönyvben meghatározott követelményre, amely a perbeli időszakban a közvetlen, hosszas pereskedés nélküli végrehajthatóság követelményét fogalmazta meg a bankokkal szemben. Ezen jogszabályi rendelkezésekre hivatkozással hangsúlyozta, hogy az ingatlant terhelő jelzálogjogot a biztosított kölcsönszerződés esetén a bankszámlára kógens jogszabályi rendelkezés írta elő a zálogjoggal biztosított követelése ésszerű időn belül történő érvényesítésének a lehetőségét, amit a felügyelet csak a szerződés közokiratba foglalásával, illetve annak alapján a közvetlen bírósági végrehajtás megindításával látta biztosítottak. A vitatott kikötés is lényegében ennek a követelménynek a közvetlen bírósági végrehajtás lehetőségének a szerződésbe történő átültetésére irányul.

Fellebbezési ellenkérelmében a felperes helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító ítéleti rendelkezését a felek fellebbezéssel nem támadták, ezért az a Pp. 228.§ (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett. A másodfokú eljárás során az ítéletábrla kizárólag a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, és ennek során megállapította, hogy a keresetnek részben helyt adó ítéleti rendelkezéssel szemben az I.r. alperes által benyújtott fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott.

Az I.r. alperes üzletszabályzatának keresettel támadott I.4. pontja az ítéltábla megítélése szerint - egyetértve a Kúria Pfv.I.../2016/5. számú határozatában kifejtettekkel - nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés d/ és j/ pontjaiba. A kikötött szerződési feltétel rendelkezés nem jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet kizárólagosan a teljesítés szerződésszerű megállapítására és a bizonyítási terhet sem változtatja meg a fogyasztó hátrányára, arra lényegében nincs érdemi kihatása.

Az ítéltábla önmagában helytállónak tartja az I.r. alperes azon érvelését, mely szerint a követelésnek a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adós részére, az adós mennyit teljesített és ennek eredményeképpen mekkora az adós fennálló tartozása. A pénzintézet ez irányú tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, ezeknek az adós általi vitatása esetén a pénzügyi intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszereit és adatait be kell mutatnia, le kell vezetnie. Amennyiben az adós ezek után is azt állítja, hogy a pénzügyi intézmény elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítása hibás, vagy azt állítja, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben a részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ezen tényállításait a Pp. 164.§. (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, tehát a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell bizonyítania, a bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott rendelkezés ekként nem befolyásolja.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, az adós a Pp. 369.§-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, s ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására a Pp. 164.§ (1) bekezdése értelmében ugyancsak az adós köteles.

A felperes által kifogásolt, támadott rendelkezés nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézmény számára és nem ró többet a fogyasztóra annál, mint amit a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó (Pp. 164.§) rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő (a perbeli szerződés megkötésekor a Vht. 21.§-ában, jelenleg a Vht. 23/C.§-ában és a közjegyzői törvény 112.§-ában jelenleg az utóbbiban foglalt) jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad. Az I.r. alperes tehát helytállóan hivatkozott arra, hogy a támadott kikötés a Ptk. 209.§ (5) bekezdés második fordulata alapján nem minősülhet tisztességtelennek, miután azokat a hivatkozott jogszabályi előírásoknak megfelelően határozta meg.

A rendelkezés olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, melyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének jogszabályi lehetőségével, tehát azzal a jogintézménnyel, amely az Alkotmánybíróság vonatkozó határozatai értelmében nem alkotmányellenes, a szabályozás nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010. AB határozat és 1245/B/2011. AB határozat), és amely az Európai Bizottság C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13.EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

Mindezen indokokra tekintettel az ítéltábla a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és az általános szerződési feltétel

(üzletszabályzat) érintett rendelkezésének érvénytelensége iránt előterjesztett keresetet is elutasította.

Az elsőfokú ítélet fent írt megváltoztatása a felperes teljes pervesztességét jelentette, így az elsőfokú perköltség viselésére a Pp. 78.§ (1) bekezdésének rendelkezései az irányadók, ezért az ítéltábla a felperes által az I.r. alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 70.000 Ft-ra felemelte.

Az eredményesen fellebbező I.r. alperes javára a felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdés alapján köteles megfizetni az I.r. alperes által lerótt 48.000 Ft fellebbezési eljárási illetékből és az alperesi képviselő javára a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése, 4/A.§ (1) bekezdése alapján megállapított - ÁFÁ-t is magában foglaló 22.000 Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Győr, 2017. május 17.

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Kovácsfi László sk.. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: